

Що таке AKIS?

Концепція систем аграрних знань та інновацій у сільському господарстві (AKIS) використовується для опису того, як люди та організації об'єднуються для сприяння взаємному навчанню, для створення, обміну та використання знань та інформації, пов'язаних із сільським господарством.

AKIS система об'єднує людей та організації (установи) для сприяння взаємному навчанню, генерації, обміну та використання пов'язаними із сільським господарством технологіями, знаннями та інформацією.

Складові системи AKIS

Це різноманітні представники та гравці приватного, державного та некомерційного секторів, пов'язані з сільським господарством. Загалом, система AKIS може включати таких гравців, як виробники та переробники сільськогосподарської продукції, надавачі маркетингових послуг, сільськогосподарські дорадчі служби, наукові та освітні установи та організації, галузеві асоціації, центральні органи виконавчої влади, структурні підрозділи обласних адміністрацій, що забезпечують виконання функцій з питань агропромислового розвитку, територіальні громади, державні фонди підтримки підприємців у сільськогосподарському виробництві, фінансово-кредитні установи, бізнес-інкубатори, ЗМІ та інші учасники аграрного ринку. Даний перелік гравців AKIS не є вичерпним, оскільки необхідно буде провести додатковий аналіз та оцінку для того, щоб визначити й інших гравців і їхні ролі. Усі вони генерують знання, інформацію, досвід та одночасно потребують їх. Кожен, хто бере участь у системах сільськогосподарських знань та інновацій, має зосередитися на реальних проблемах, з якими стикаються фермери. Таким чином вони запропонують реальні рішення, які фермери будуть мотивовані впроваджувати та від яких вони отримають користь.

Для чого?

Сільське населення потребує підвищення власного рівня поінформованості про можливості та потенційні ризики при веденні прибуткової господарської діяльності, допомоги у подоланні психологічних бар'єрів при прийнятті рішень з переходу до офіційного ведення бізнесу. Територіальні

громади потребують посилення рівня сприйняття та розуміння впровадження реформ, формування та просування культури підприємництва, починаючи з молоді, створення здорової конкуренції на території та раціонального використання власних ресурсів.

В свою чергу, виробники сільськогосподарської продукції потребують не тільки первинної інформації, а й знань та практичних навичок щодо сучасних підходів до сільськогосподарського виробництва, диверсифікації діяльності та власних можливостей для забезпечення конкурентоспроможності та стабільного розвитку.

Поточна проблема полягає в тому, що існуючі потенційні національні та регіональні гравці AKIS в Україні недостатньо взаємопов'язані для вирішення майбутніх завдань, хоча є багато вмотивованих людей та організацій, які генерують, діляться і використовують знання та інновації у сільському господарстві та на сільських територіях і у взаємопов'язаних галузях. Україна не є унікальною у даній ситуації. Хоча існує значний обсяг доступних знань, а сільськогосподарські дослідження забезпечують нові досягнення, знання і доступ до них фрагментовано по всій Європі, і вони недостатньо застосовуються на практиці. Доступ до відповідних знань стає все більш важливим для окремих категорій виробників в середовищі, де здебільше домінують приватні міжнародні корпорації.

Мета полягає в тому, щоб створити національну/регіональні/ інноваційні системи шляхом генерації та посилення потоків знань, поширення інновацій та інформації між учасниками системи AKIS, а також зміцнення зв'язків між науковими дослідженнями та прикладним аспектом і практикою. **Знання та інновації повинні відігравати ключову роль** при наданні допомоги фермерам і сільським громадам у вирішенні поточних проблем та побудові стратегій розвитку.

Європейські системи AKIS

Європейські моделі є доволі різноманітними. Кожна країна розробила відповідну систему, адаптовану до конкретної ситуації, потреб країни та учасників такої системи. У країнах із сильним регіональним устроєм як Німеччина, Великобританія, Італія та Бельгія, AKIS також характеризуються різноманітністю підходів в кожній адміністративній одиниці країни. У багатьох країнах державний сектор функціонує як постачальник інформації, консультацій та фінансування для аграрного сектору та забезпечує координацію діяльності системи AKIS. Учасники, такі як дослідники та освітяни, створюють знання та інновації, забезпечують освіту, а в деяких країнах – також надають консультаційні послуги. Приватний сектор також широко

представлений в AKIS, наприклад, багато консультантів працюють або незалежно (наприклад, Італія), або як частина великої консультативної організації (наприклад, у Фінляндії чи Швеції).

AKIS у центрі екосистеми сільсько-господарських інновацій

Наскрізна підтримка в рамках Європейської Спільної Аграрної Політики (CAP) для систематичного обміну знаннями та інноваціями у сільському господарстві та сільській місцевості, включаючи будь-яку сільськогосподарську та сільську діяльність, з якою автоматично пов'язані навколишнє середовище, клімат, біорозмаїття, ландшафт, споживачі, харчові та нехарчові системи, включаючи ланцюги перетворення та розподілу тощо.

Чому AKIS?

У своїй Декларації 2008 року дослідники Постійного комітету сільськогосподарських досліджень (SCAR) заявили, що класична модель лінійного дослідження не функціонує у достатній мірі, щоб справити реальний вплив у галузі. Ставало все більш очевидним, що модель лінійного консультування (передачі знань) не була настільки ефективною, як очікувалось. Це сприяло пошуку нових ефективних підходів до генерації та поширення знань, щоб кожен гравець отримував максимальну користь, результатом цієї діяльності стала поява системи AKIS, що заохочує поширення знань, інновацій та цифровізації у сільському господарстві та на сільських територіях.

Коли можна сказати, що AKIS створена та ефективно функціонує?

- Фермери, лісівники та підприємці відкриті до інновацій, шукають нові рішення та отримують результат
- Науково-дослідні установи та організації пропонують практичні та прикладні рішення, які можна швидко реалізувати і які є високоефективними

- Ефективне та дієве дорадництво, багатовекторне, гнучке щодо способів доведення інформації, знань та інновацій до кінцевих споживачів
- Нові технології та підходи активно використовуються як для впровадження, так і для подальшого поширення інновацій

Знання та інновації відіграють ключову роль у допомозі фермерам та ефективному залученні сільських громад до «визначення місцевих потреб», «формулюванні місцевих пріоритетів» і сприянні «розвитку на місцевому рівні під впливом громад».

Політики, фермери, дослідники, дорадники, асоціації та ЗМІ повинні активізувати свої зусилля для розробки нових знань та інноваційних рішень – кожен з них відіграє свою важливу роль у ефективному функціонуванні AKIS.

Нова Спільна Аграрна Політика 2023-27 та просування знань і інновацій

Нова Спільна Аграрна Політика буде ключовою для забезпечення майбутнього сільського та лісового господарства, а також для досягнення цілей Європейської Зеленої Угоди.

2 грудня 2021 року було офіційно ухвалено Угоду про реформу Спільної Аграрної Політики (САП). Нове законодавство, яке має набути чинності у 2023 році, прокладає шлях до більш справедливої, екологічнішої та більш орієнтованої на продуктивність САП.

Вона буде спрямована на забезпечення сталого майбутнього для європейських фермерів, надання більш цілеспрямованої підтримки невеликим фермам і надання більшої гнучкості для країн ЄС для адаптації заходів до місцевих умов.

Сільське господарство та сільські території займають центральне місце в Європейській Зеленій Угоді, а нова САП стане ключовим інструментом у досягненні амбіцій стратегій «Від ферми до виделки» та біорізноманіття.

Політика зосереджена на десяти конкретних цілях, пов'язаних із спільними цілями ЄС щодо соціальної, екологічної та економічної стійкості в сільському господарстві та сільській місцевості, зокрема, і на **сприянні просуванню знань та інновацій**.

Просування досліджень, обміну знаннями та інновацій буде мати важливе значення для забезпечення розумного та сталого сільського розвитку.

AKIS в Україні – що ми плануємо

- Діяльність національної робочої групи AKIS на чолі з Міністерством аграрної політики та продовольства
- Розробка моделі, Концепції та Стратегії AKIS для України та підготовка плану її впровадження
- Функціонування веб-порталу AKIS-Україна
- Пілотування AKIS у кількох обраних регіонах
- AKIS має поступово охопити своїми мережами всю країну.
- AKIS врешті має забезпечити легкий доступ до знань та інновацій для дрібних фермерів та сільського населення

Орієнтовна модель

- Координатор (установа) AKIS на центральному рівні
- Координатори на рівні всіх регіонів (областей)
- «Брокери інновацій» у громадах
- Система спеціальних тематичних інноваційних груп (Agriculture Innovation Working Group).

Публікація підготовлена в рамках реалізації Проєкту ЄС Інституційна та політична реформа дрібномасштабного сільського господарства в Україні

Партнери-виконавці проєкту: NIRAS та GIZ.

Вони є двома провідними світовими гравцями у питаннях соціально-економічного консультування на підтримку розвитку та змін у всьому світі.

EU4SmallFarms

Контакти:

 [EU4SmallFarms](https://www.facebook.com/EU4SmallFarms)

 +380 (99) 390 28 56

 iprsa.ukraine@niras.se

 [/AKISUkraine](https://www.facebook.com/AKISUkraine)

 +380 (98) 212 78 57

 +380 67 337 9737

 akisukraine@gmail.com

 akis-ukraine.com

 [@akisukraine](https://www.youtube.com/@akisukraine)